

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 3 november 2010

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om fotboll på idrottsforum.org

Den franske fotbollspelaren Eric Cantona föddes 1966 i Marseille, och blev professionell fotbollsspelare redan som 17-åring, i franska Auxerre. Efter en splittrad och föga framgångsrik karriär inom fransk klubb fotboll, inte minst på grund av hans eget oregeliga beteende på och utanför plan, kom han 1991 till Leeds United från Nimes, med prislappen £900.000. Leeds vann ligan den säsongen, och sålde honom vidare till Manchester United för 1,2 miljoner pund. Där vann han fyra ligaguld på fem säsonger, varav två gånger dubblerader med FA-cupsegrar. 1997 drog han sig tillbaka från fotbollen, 30 år gammal. Han har efter fotbollskarriären haft en del **filmroller**, gjort tevereklam, och han coachar för närvarande det franska beach soccer-landslaget. 2010 begick han sin scendebut som skådespelare, regisserad av hustrun Rachida Brakni. Han har två barn med sin första hustru Isabelle Ferrer. – För den som inte vill nöja sig med denna kortbiografi finns nu ett betydligt grundligare biografiskt verk, som enligt vår recensent Micke Möllers välskrivna och intresseväckande recension präglas av kärlek till och fascination inför King Eric. Författare är Philippe Auclair, boken heter *Cantona - The Rebel Who Would Be King*, och förlaget är Pan Books.

Kung Eric leker på planen

Mickaël Möller

Redaktör, SvenskaFans.com

*Philippe Auclair***Cantona: The Rebel who would be King**

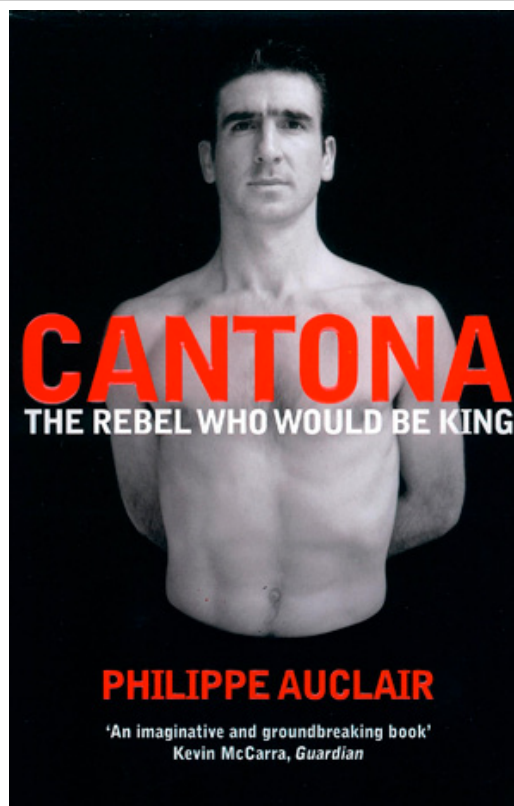
469 sidor, hft.

London: Pan Books 2009

ISBN 978-0-330-51185-8

George Best – en av de stora legenderna i Manchester United – sade vid ett tillfälle att han utan vidare kunde ha avstått från all den champagne han druckit genom åren för att få chansen att spela en stormatch tillsammans med Eric Cantona. Det kan kanske låta som ett knapert offer, men med tanke på Bests enorma kärlek till denna bubblande och förrädiska dryck, och med tanke på de fantastiska kvaliteter han själv hade som fotbollsspelare, är det ändå ett uttalande som säger en hel del om Eric Cantonas storhet. För utan vidare kan man påstå att Cantona, mer än någon annan spelare, ändrade formen på den engelska fotbollen så som vi känner den idag. Han var den första utländska spelaren i engelska ligan kring vilken man byggde ett lag, och han var den som en gång för alla krossade uppfattningen om att icke-britter var oförmögna att dominera i en liga som bygger på uthållighet, fysisk styrka och hårt spel. Med sin elegans och sin enorma spelförståelse tillförde han dessutom den engelska ligafotbollen en ny ytterligare dimension på ett sätt som ingen nog hade räknat med. För när han anlände till Leeds säsongen 1991-92 var det ingen som hade några speciella förväntningar. En fransman, tänkte de flesta. Vad kan en fransman lära oss om fotboll? Runt sju år senare visste de bättre.

Den franske journalisten Philippe Auclair försöker i sin *Cantona – The Rebel Who Would Be King* lägga det pussel som om möjligt kan föra oss närmare gåtan Eric Cantona. Vem var egentligen denne man som gjorde sig omöjlig i hemlandet Frankrike men som lyckades på ett osannolikt sätt i England? Vem var denne Cantona som med sin

spelintelligens och skicklighet kunde göra saker med en fotboll som man inte trodde var möjligt. Med sin uppspädda bröstskorg, den uppvikta tröjkragen (som senare blev hans lite udda signum) och med en blick som en romersk härförare tillförde han i sina bästa stunder spelet en ny dimension som fick såväl lagkamrater som publik och fotbollsexperter att häpna. Framförallt i England, där den primitiva kick-and-rush-fotbollen fortfarande dominerade, uppfattades hans briljans som en gåva av gudarna. Att han då och då föll bort i någon match var inget som ändrade på denna uppfattning. Snart utförde han återigen konststycken som ingen ens tänkt på innan. Detta var den ena sidan av Cantona. Å andra sidan var han bångstyrig, tjurig och envis som synden och hamnade ofta i förödande bråk med allt och alla när något gick honom emot. Framförallt under de inledande åren i Frankrike var det denna sida av hans personlighet som allt som oftast dominerade de franska sporttidningarnas löpsedlar. Själv betraktade sig Cantona ofta som ett offer som, likt de genier han beundrade (Jim Morrison, Arthur Rimbaud för att nämna några) var dömd att bli missförstådd och baktalad. De här perioderna av frustration och tvivel gick naturligtvis ut över hans insatser på fotbollsplanen och inte sällan tog han ut sin vrede på motståndarna med hårresande och brutala tacklingar. Inte heller tränarna, fansen eller klubbägarna gick säkra för Cantonas vrede. Alla, precis alla fick sin släng av slevan. För Cantona var det ett sätt att hämnas alla de som inte förstod honom.

Auclair styr kosan mot utkanterna av Marseille där Cantona växte upp, och låter sedan bilden av denna säregna fotbollsspelare växa fram genom otaliga intervjuer med alla de som stött på Cantona under hans resa från de lyckliga barndomsåren till den avslutande säsongen med Manchester United 1997. Att uppväxten i Marseille har haft en stor påverkan på Cantona framgår i flera av bokens passager. Auclair nämner Cantonas starka band till fadern Albert som en nyckel till förståelse. Fadern var en hård men kärleksfull man som alltid tog sina barn i försvar, och som med stort engagemang uppmuntrade och drev på dem oavsett vad de ville utforska eller pröva sina talanger i. Hans engagemang gav barnen i familjen Cantona en känsla av att allt var möjligt om man bara ansträngde sig tillräckligt mycket. Auclair menar vidare att det i Marseille finns en speciell stolthet hos invånarna som uttrycker sig i en slags vi-mot-dom-mentalitet i förhållande till resten av landet. Denna, tillsammans med det starka självförtroende som den trygga uppväxten förde med sig, kan ha lagt grunden till den envisa tjurskallighet och vinnarinstinkt som var så utmärkande för Cantona. Cantona refererar själv vid flera tillfällen till barndomen som den lyckligaste perioden i sitt liv, och vid något tillfälle säger han ”att spela fotboll är ett sätt för mig att försöka återvinna den glädje jag upplevde som barn.” Auclair spekulerar i om Cantonas kärlek och respekt till fadern Albert kan vara en förklaring till att han under hela sin stormiga fotbollskarriär alltid sökte en fadersfigur som kunde vara både överseende med hans svajiga humör och samtidigt styra honom i rätt riktning. För Cantona handlade det om ett ömsesidigt förtroende, och kände han att det fanns den uppbackning han behövde, så kunde han i lugn och ro fortsätta att utvecklas helt på sina egna premisser.

I Frankrike lyckades Cantona inte hitta den här plattformen. Visst lyste hans stjärna stark även på hemmaplan, men den franska fotbollen var i långa perioder helt okänslig för Cantonas geni. Korrupta klubbägare och andra lyckssökare som ville tjäna sig en hacka på hans talang bidrog till att han efterhand slussades runt mellan klubbarna på ett sätt som bara ökade Cantonas frustration. Och i de fall då han verkade falla på plats dröjde det ändå inte länge förrän han var i konflikt med tränaren eller sina lagkamrater och av den anledningen var tvungen att packa sin väska och söka lyckan någon annanstans. Cantona fick inte det rum han behövde, och han gjorde sig alltmer omöjlig såväl på klubb- som på landslagsnivå. Situationen blev efterhand ohållbar för Cantona som på allvar övervägde att avsluta sin fotbollskarriär eller möjligen pröva lyckan någon annanstans utanför Frankrike. Själv var Cantona inne på att spela i Japan(!), men efter en massa trixande och fixande i bakgrunden av folk som ville att hans karriär skulle få en ny ärlig chans så ledde hans resa så småningom vidare till England och Howard Wilkinsons Leeds United. Wilkinson var inte helt begeistrad i affären, men såg ändå i Cantona en möjlighet att inympa lite finess och smartness i ett lag som annars mest var känt för sin hårdföra och brutala spelstil. Och mot alla odds föll allting på plats för den då tämligen desillusionerade Cantona. I Leeds fick han det lugn omkring sig som han behövde. Här, utan press och förväntningar, hittade Cantona åter glädjen, och i en miljö där de andra spelarna bemötte honom med vänlighet, nyfikenhet och respekt verkade han finna den harmoni han så länge saknat under de alltmer turbulenta åren i Frankrike. Det dröjde inte länge förrän Cantona var den nye publikfavoriten på Elland Road. Han, Cantona, den arrogante fransmannen med ett rykte om sig som en ständigt bråkstake, lyfte Leeds till nya höjder, och bidrog i stor grad till den titel som laget tog säsongen 1991-92 – samma år som han anlät till klubben.

Efter några märkliga turer beslutade klubben att sälja Cantona säsongen därpå till Manchester United för blygsamma 1,2 miljoner pund – en försäljning som än idag betraktas som den sämsta i den engelska ligahistorien. Men för Cantona, som trivdes bra i Leeds och egentligen inte hade en tanke på att lämna klubben, blev detta ett lyckokast och början på en fantastisk period som för evigt har satt avtryck i den engelska fotbollen. I Manchester United fann Cantona till sist den fadersfigur han alltid sökt. Sir Alex Ferguson tog honom under sitt beskydd redan från första stund, och hittade mycket snart en väg in i den komplexa Cantonas tankevärld. I United föll alla bitar på plats för Eric Cantona. Under sina år i klubben vann han fyra ligaguld på fem säsonger, och än idag sjunger fansen hans namn på Old Traffords läktare.

” I Manchester United fann Cantona till sist den fadersfigur han alltid sökt. Sir Alex Ferguson tog honom under sitt beskydd redan från första stund, och hittade mycket snart en väg in i den komplexa Cantonas tankevärld.

Auclair arbetade i tre år med den här biografien, och i allt genomförde han omkring tvåhundra intervjuer för att på något sätt ringa in Cantona. Det är ett imponerande arbete präglad av kärlek och fascination snarare än viljan att tjäna sig en snabb hacka, vilket annars verkar vara ett vanligt motiv för långt de flesta biografier med fotbollsspelare i fokus. I mina ögon är det här inte bara en utsökt, detaljrik och elegant biografi över en av de mest fascinerande gestalterna inom modern fotboll. Det är ett utmärkt verk överhuvudtaget som definitivt kan tjäna som inspiration för kommande biografier framöver – oavsett vem det är som skall skildras.

© **Mickael Möller 2010.**

 Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se

 Kjøp boken fra Capris.no

 Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk

 Buy this book from Amazon.co.uk

 Buy this book from Amazon.com